

IN DE WIJZEN LEES JE HOE LEERMEESTERS HUN KENNIS, ERVARING, KUNDE EN WIJSHEID OVERDRAGEN AAN DE VOLGENDE GENERATIE.

Veerle Declercq vond haar inzichten via diepgaande ervaringen met het Siberisch en Latijns-Amerikaans sjamanisme. Volgens haar zijn onze belangrijkste leermeesters of gidsen... de natuur en onze voorouders die in de spirit verder leven rondom ons en in de natuur.

DE DOOD ALS FEEST

“We moeten weer leren sterven, willen we ten volle kunnen leven”

DOODGAAN. WE PRATEN ER ZO WEINIG MOGELIJK OVER. MAAR NÉT DAT IS ONZE ENIGE ZEKERHEID: OP EEN DAG IS ONS LEVEN VOORBIJ. EN DAN? LEVEN EN STERVEN WE MAAR ÉÉN KEER? VEERLE DECLERCQ REISDE ALS GEPASSIONEERD (ONDER)ZOEKSTER DE WERELD ROND EN DEELT VANUIT HAAR INTER-CULTURELE ERVARINGEN HOE WE ANDERS KUNNEN OMGAAN MET DE DOOD... IN DIT LEVEN.

Waar komt je interesse in andere culturen vandaan?

Veerle Declercq: “Ondanks de beschermde omgeving waarin ik werd grootgebracht, voelde ik me in mijn kinder- en tienerjaren vaak erg eenzaam en leeg. Op mijn achttiende begon ik de verhalen van de Mexicaanse sjamaan Carlos Castaneda te lezen. Zij lieten me telkens weer thuiskomen in een energetische wereld, ver buiten deze realiteit. Op een gegeven moment heb ik de beslissing genomen om alles achter me te laten en te gaan reizen.”

In welke cultuur voelde je je het meest thuiskomen?

Veerle: “Ik ervaar al mijn hele leven een diepe verbondenheid met inheemse, en vooral Latijns-Amerikaanse, culturen. Ik bereisde het continent, werkte en woonde vijf jaar in Chili en heb twee kinderen van een Chileense man. Ondertussen leef ik weer in België, maar ik reis jaarlijks naar Latijns-Amerika en geef les aan gidsen en reis-leiders. Daarnaast ben ik van jongs af intens geboeid door innerlijk reizen. Zo ben ik yogadocente, en creatief en sjamanistisch coach. →

DOOD ALS EEN DEEL VAN HET LEVEN

“Overledenen zijn de dragers van wijsheid en inzichten die we hier op aarde nodig hebben”

Tijdens mijn fysieke én mijn innerlijke reizen deed ik heel wat transformerende ervaringen op en kreeg ik diepgaande inzichten over de existentiële vragen die me zo bezighielden: ‘Waar komen we vandaan, wie zijn we, waar gaan we naartoe?’ Ik vond antwoorden in het oeroude Siberische en Latijns-Amerikaanse sjamanisme en leerde later veel bij over de animistische belevingswereld bij Afrikaanse, Aziatische, Australische en Europese volkeren.”

Welke inzichten over de dood hebben wij, als westerlingen, te leren van deze inheemse culturen?

Veerle: “In het westen gaan we er overwegend van uit dat we één leven hebben en dat we terug tot stof keren als we sterven. Binnen dit lineaire en absolute denken zien we de dood als een triest einde. We kleden ons in het zwart, voelen ons somber en begraven de doden apart, meestal buiten de stad. Doorsnee bezoeken we de graven slechts één keer per jaar, bij Allerheiligen. Inheemse culturen leven vanuit een holistisch of eenheidsdenken. Zij geloven dat alles met elkaar verbonden is. De dood is bij hen niet het einde, maar het begin van iets nieuws.”

Hoe kunnen we dat begrijpen? Wat sterft er af en wat komt er in de plaats?

Veerle: “Wanneer we sterven, gaan we een cyclus door om opnieuw geboren te worden. Dat kan op twee manieren. Enerzijds onder de vorm van reïncarnatie (*in carne, letterlijk: in vlees*), waarbij de ziel een nieuw lichaam kiest. Anderzijds kan het zijn dat ons lichaam niet meer zichtbaar aanwezig is, maar dat de geest verder leeft. Doodgaan betekent zo de overgang naar een nieuw rijk van de goden. De geest nestelt zich of leeft verder in de energetische wereld van voorouders en gidsen. Inheemse volkeren zien de doden als de dragers van de grootsheid en de wijsheid van het universum, en blijven met hen communiceren. Doden kunnen namelijk helpen waar nodig is en leven verder rondom elk wezen. Het is de taak van sjamanen om de verbinding tot stand te brengen tussen de fysieke wereld en de wereld van de *spirits*.”

Dus een dode gaat eigenlijk nooit echt dood?

Veerle: “Wel in de materie, maar niet in de geest. Enkel het fysieke lichaam sterft, maar de ziel leeft verder. En wij, als levenden, kunnen contact houden met de niet-zichtbare realiteit. Dat is niet

gemakkelijk te begrijpen voor westerlingen. Maar het kan helpen om het verlies van een geliefde draaglijker te maken. Wij leven in een samenleving waarin ‘zorg dragen voor een ander’ prioriteit heeft. Vaak cijferen we onszelf helemaal weg voor de anderen. Wanneer iemand sterft die ons erg dierbaar is en waar we lang voor gezorgd hebben, valt alles weg. Dat kan in eerste instantie erg beangstigend zijn. Maar er komt ook plots veel tijd en ruimte vrij voor onszelf. Sterven hoeft niet zwaar of pijnlijk te zijn. In sommige culturen is de dood een heuse feestelijke aangelegenheid!”

Op welke manier kan de dood een feest zijn?

Veerle: “Inheemse culturen erkennen tot vandaag dat ze niet zonder de doden kunnen leven. Zij zijn de dragers van wijsheid en inzichten die we hier op aarde nodig hebben. Het is een feest om te (h)erkennen dat de doden nog deel uitmaken van de wereld van de levenden! Een prachtig voorbeeld brengt ons naar Mexico. Op 1 en 2 november eren de Mexicanen hun doden vanuit nederigheid en wederkerig respect. Na een lange voorbereiding bezoeken en versieren ze de graven van overleden dierbaren, brengen ze hen offers, en eten en drinken ze op de graven met muziek en dans. Het is een waar feestgebeuren. Deze eeuwenoude traditie is in onze vroegere culturen ook terug te zien.”

Wat is de connectie met Halloween, Allerheiligen en Allerzielen?

Veerle: “De naam Halloween is afgeleid van *All Hallows Eve*, de avond voor Allerheiligen. De Kelten vierden *Samhain* (Nieuwjaar en Oogstfeest) op 1 november. Ze geloofden dat de sluier tussen de wereld van de levenden en de doden in deze periode veel dunner was, waardoor het contact met de overledenen en de *spirits* veel intenser tot stand kon komen. Zo zouden de geesten van diegenen die het voorbije jaar gestorven waren, op 1 en 2 november terug naar de zichtbare wereld keren en proberen om bezit te nemen van een levend lichaam. *Samhain* werd onder meer gevierd door voedsel te offeren voor de doden. In de tiende eeuw ontstond het feest van Allerzielen bij de christenen ter herdenking van de doden. Via het uitdelen van brood en gebeden hielpen ze de doden sneller in de hemel te komen. Het feest werd in de negentiende eeuw via Ierse en Schotse immigranten naar de VS gebracht, waar de uitgehakte pompoen het commerciële beeld werd van Halloween.”

Hoe komt het dat de dood zo goed als geen deel meer uitmaakt van onze cultuur?

Veerle: “Omdat de natuur geen integraal deel meer uitmaakt van ons bestaan. We zouden opnieuw moeten leren kijken naar de natuur en de impact van de wisseling van de seizoenen. De begrippen dood en sterven zouden geherdefinieerd mogen worden in onze samenleving. We zijn allemaal sjamaan en worden ook met deze

VEERLE:
“In Mexico picknicken en dansen mensen letterlijk op de graven”

ELKE DAG EEN BEETJE LOSLATEN

“De dood maakt geen deel meer uit van onze cultuur, omdat de natuur geen integraal deel meer uitmaakt van ons bestaan”

vermogens geboren (een sjamaan kan contact leggen met andere energetische dimensies, nvdv), maar verliezen onze krachten door condities die ons van buitenaf worden opgelegd. In onze cultuur krijgt sterven geen plaats meer. We willen wel nieuwe en excentrieke ervaringen, maar vermijden zoveel mogelijk verandering. Zolang we niet bereid zijn om het noodzakelijke, bijbehorende sterven werkelijk te beleven, leven we verder vanuit onze oude en geconditioneerde overtuigingen. Als je bang bent om te sterven, ben je bang om voluit te leven. Je durft geen risico's te nemen, wilt controle houden of houdt je in. Veel mensen sterven voordat hun lichaam werkelijk afsterft. Ze worden levenloos. Eigenlijk moeten we terug leren sterven en rouwen, om ten volle te kunnen leven...”

Is dat iets wat we kunnen leren: om te sterven?

Veerle: “Ja, we kunnen sterven en weer geboren worden, zonder letterlijk dood te gaan! We doen dat in ons dagelijks leven, als we dingen loslaten, bijvoorbeeld als je huisdier sterft, je kind het huis uitgaat, je ontslagen wordt of je uit een relatie stapt... We gaan steeds door kleine initiaties waarbij oude deeltjes afsterven, verwerkt worden en transformeren. Transformatie vraagt soms veel tijd. Op andere momenten gebeuren de innerlijke processen plots en snel. De overgang van puber naar volwassene is in veel culturen een sterfproces. Er sterft iets van het puber zijn, zodat je als volwassene opnieuw geboren kunt worden.”

Ieder van ons sterft dus meerdere keren in één leven...

Veerle: “In mijn leven ben ik al ettelijke keren gestorven. Zo heb ik in Latijns-Amerika op een heel afgelegen plek op het Chileense platteland (*campo*) geleefd. Ik werd er geconfronteerd met waarden en normen die totaal anders waren dan de waarden en normen waarmee ik opgroeide. Ik heb toen zelfs letterlijk op de afgrond van zelfmoord gestaan. Maar ik heb uiteindelijk de stap gezet om te durven kiezen voor mezelf.”

Wat heeft je hierbij geholpen?

Veerle: “Ik heb onder andere deelgenomen aan een aantal levensveranderende ceremonieën en rituelen. Tijdens deze ceremonieën leerde ik de controle los te laten en me over te geven aan het ‘niet-weten’. Enkel vanuit het niet-weten kunnen we oude patronen

loslaten. Zo nam ik de voorbije zomer deel aan een oud Inca-ritueel (*Munay Ki*), dat werkelijk mijn grondvesten heeft doen schudden. Er werd mij op voorhand gevraagd of ik er klaar voor was om het oude achter me te laten, geconditioneerde banden te lossen en dichterbij mezelf te groeien. Het lijkt een pretje, maar dat was het niet. Ik ben tijdens dit ritueel al mijn angsten tegengekomen. Ik heb gehuild, geschokt, getrild, geschreeuwd... En ik wist dat ik erna een ander pad in zou slaan, namelijk: een pad van bevrijding.”

Wat raad je mensen aan die hun leven in volle vrijheid willen leven?

Veerle: “Bewustzijn is de sleutel tot transformatie. Ik raad mensen aan om een plek te vinden waar ze de kracht van het universum ontdekken en de stilte en de grootsheid in zichzelf kunnen ontmoeten. Dat kan via meditatie, yoga, dans... Een andere manier kan zijn om regelmatig afstand te nemen van ons huidige leven en de focus te verleggen naar kleine dingen die ons blij maken en laten thuiskomen op zielniveau. Waar staan we nu en waar willen we naartoe? Vervolgens kunnen we invoelen hoe we stap voor stap van het ene naar het andere kunnen gaan. Binnen het proces van transformatie en loslaten is het belangrijk de tijd te nemen en onszelf gedragen te voelen. In inheemse culturen staat er steeds een gemeenschap of netwerk van mensen klaar die diegenen die in een innerlijk sterfproces zitten, begeleiden. We dienen terug te keren naar het oeroude principe van wederkerigheid. Want hoe we het ook draaien of keren: niet alleen de dood, maar ook het leven is een feest!”

Meer weten: www.creative2energy.com. Je kunt Veerle Declercq contacteren via creative2energy@gmail.com

VEERLE: “Leer de dood te zien als iets wat niet absoluut of eindig hoeft te zijn. Gun jezelf de tijd om te rouwen als je iets of iemand verliest, want alleen dan kun je heling en transformatie toelaten. Durf te kijken naar je angsten en schaduwkanten: leer te luisteren naar jezelf, maak het stil vanbinnen. Durf eerlijk te zijn ten opzichte van jezelf en keuzes te maken. Vind een vorm (meditatie, dans, yoga...) die je van je hoofd naar je buik brengt. Geniet van de eenvoud van het leven en leer bewust te leven. Leer bovendien sterven of loslaten in schoonheid en vreugde. Wanneer je sterft, kijk je opnieuw naar je levensloop en soms krijg je nog belangrijke plotse inzichten. Leer ook anderen te begeleiden in het sterven.”